

Beleidsplan

Kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong

Basisschool De Drie Vijvers
Schoolstraat 2
6596 AP Milsbeek
info@dedrievijvers.nl
juni 2011

Inhoudsopgave

1. Doelstelling

2. Doelgroep

3. Signalering

- 3.1 Doelstelling
- 3.2 Procedure
- 3.3 Verantwoordelijkheid
- 3.4 Wanneer?
- 3.5 Verslaglegging
- 3.6 Communicatie met ouders

4. Diagnostiek

- 4.1 Doelstelling
- 4.2 Procedure
- 4.3 Verantwoordelijkheid
- 4.4 Wanneer?
- 4.5 Verslaglegging
- 4.6 Communicatie met ouders
- 4.7 Extern onderzoek

5. Leerlingbegeleiding

- 5.1 Opstellen handelingsplan
 - Verantwoordelijkheid
 - Procedure
 - Communicatie naar ouders
- 5.2 Vervroegde doorstroming
 - Criteria
 - Sociaal-emotionele ontwikkeling
 - Besluitvorming
 - Vervolgtraject
 - Communicatie met ouders

5.3 Compacting

- Leerlijnen
- Richtlijnen
- Verantwoordelijkheid

5.4 Verrijkingsaanbod

- Keuze verrijkingsmateriaal
- Orthotheek

5.5 Begeleiding in groep 1-2

- Compacting
- Verrijkingsaanbod

5.6 Pedagogische begeleiding

5.7 Begeleiding onderpresteerders

- Definitie
- Signalering en diagnostiek
- Begeleiding

5.8 Randvoorwaarden begeleiding

- Planning leerstof
- Begeleiding leerling
- Beoordeling verrijkingswerk
- Rapportage
- Registratie
- Coördinatie en verslaglegging

6. Evaluatie

6.1 Team

6.2 Ouders

6.3 Leerling

Doelstelling

Onze school kiest ervoor om de begeleiding ten aanzien van leerlingen die behoefte hebben aan een meer dan gemiddeld leerstofaanbod, vast te leggen in een protocol. We maken hierbij gebruik van het programma Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid (DHH).

Deze keuze sluit aan op de volgende onderwijsdoelen van de school zoals deze geformuleerd zijn in het Schoolplan 2011-2015.

- We willen kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong het onderwijs geven dat aansluit bij hun behoeften.
- We willen dit structureel, planmatig en binnen het huidige leerstofjaarklassensysteem vormgeven. Een uitzondering hierop is het project Papillon voor de kinderen uit groep 7 en 8.
- (bijlage 1: Doelstelling en uitleg Papillon)
- Het onderwijs richt zich in elk geval op de emotionele en de cognitieve ontwikkeling.
- Door in gesprek te gaan met kinderen proberen we aan te sluiten bij de motieven en vaardigheden van de kinderen.

1. Doelgroep

Onze school richt zich met dit beleidsplan op leerlingen die behoefte hebben aan een aangepast leerstofaanbod, omdat het reguliere leerstofaanbod hen te weinig uitdaging biedt. Binnen onze school noemen we deze kinderen: "Kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong".

Soms zal het gaan om een kind dat op meerdere vakgebieden behoefte heeft aan extra uitdaging, maar het kan ook een kind betreffen dat uitblinkt in één vakgebied. Wij noemen deze groep "kinderen met partiële begaafdheid". Bij deze kinderen doorlopen wij niet bij voorbaat het gehele protocol DHH. Na de eerste signalering (driemaal een hoge I op één vakgebied) toetsen we door; daarna maken we een plan van aanpak voor het compacten en verrijken. Dit plan van aanpak wordt verwerkt in het groepsplan. Enkele malen per jaar zal deze werkwijze worden geëvalueerd (behalve evaluatie met de ouders: ook evaluatie met het kind), waarna de werkwijze wordt gecontinueerd of wordt bijgesteld.

Wanneer een kind op ten minste drie vakgebieden driemaal een hoge I gescoord heeft, wordt het gehele protocol DHH doorlopen.

De toepassing van het protocol voor de kinderen uit groep 1/2 moet nog nader worden uitgewerkt.

Omschrijving doelgroep

- Intelligente leerlingen: beschikken in voldoende mate over de leereigenschappen die kenmerkend zijn voor kinderen met een hoge intelligentie (begaafd niveau IQ 115-130). De persoonskenmerken van begaafdheid komen echter minder duidelijk naar voren, waardoor er bij deze leerlingen problemen kunnen zijn in het functioneren, die maken dat de leerling niet optimaal uit de verf komt. Bij deze leerlingen zijn naast aanpassingen in het leerstofaanbod pedagogische aandachtspunten in de begeleiding aan de orde.
- Begaafde leerlingen: beschikken in voldoende mate over de leer- en persoonlijkheidseigenschappen die kenmerkend zijn voor kinderen met een hoge intelligentie (begaafd niveau IQ 115-130).
- Bij deze leerlingen zijn er geen specifieke problemen in het functioneren en zijn in principe alleen didactische aanpassingen noodzakelijk.
- Hoogintelligente leerlingen: beschikken in sterke mate over de leereigenschappen, die kenmerkend zijn voor kinderen met een zeer hoge intelligentie (hoogbegaafd niveau IQ >130). De persoonskenmerken van begaafdheid komen echter minder duidelijk naar voren, waardoor er bij deze leerlingen problemen kunnen zijn in het functioneren, die maken dat de leerling niet optimaal uit de verf komt. Bij deze leerlingen zijn naast aanpassingen in het leerstofaanbod pedagogische aandachtspunten in de begeleiding aan de orde.
- Hoogbegaafde leerlingen: beschikken in sterke mate over de leer- en persoonlijkheidseigenschappen die kenmerkend zijn voor kinderen met een zeer hoge intelligentie (hoogbegaafd niveau IQ >130). Bij deze leerlingen zijn er geen specifieke problemen in het functioneren en zijn in principe alleen didactische aanpassingen noodzakelijk.
- (bijlage 2: Model van Heller)

Voor leerlingen, waarbij sprake is van specifieke problematiek (zoals o.a. faalangst, sociaal-emotionele problematiek) of leerproblemen (zoals o.a. dyslexie, ADHD en een disharmonisch ontwikkelingsprofiel) wordt individueel bekeken welke

maatregelen noodzakelijk zijn. De manier waarop we hiermee omgaan is in overeenstemming met de zorgstructuur binnen onze school waarin het continuüm van zorg beschreven is.

Wanneer er sprake is van handelingsverlegenheid op school, kan er overgegaan worden tot het afnemen van een intelligentieonderzoek.

Wanneer dit niet het geval is en ouders willen toch een intelligentieonderzoek, zijn de kosten van dit onderzoek voor de ouders zelf (bijlage 3: Continuüm van zorg).

3. Signalering

3.1 Doelstelling

Doelstelling van de module signalering is het opsporen van leerlingen die in aanmerking komen voor verder onderzoek middels het programma DHH.

Wij vinden het belangrijk om leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong zo vroeg mogelijk te signaleren. De nadruk van de signalering ligt dan ook op de groepen 1/2. Door leerlingen in een vroegtijdig stadium op te sporen, kan er vanaf het begin worden ingespeeld op de mogelijkheden van deze leerlingen en kunnen eventuele problemen zoveel mogelijk voorkomen worden.

3.2 Wanneer?

In sommige gevallen wordt geadviseerd de signalering over te slaan en rechtstreeks over te gaan naar de diagnostiek. Op het gegevensblad wat moet worden ingevuld bij het aanmaken van het dossier van de leerling in het DHH wordt een aantal van deze situaties aangegeven. Verder is dit het geval wanneer er wel het vermoeden van een ontwikkelingsvoorsprong is, maar er ook sprake is van problemen in het functioneren of het vermoeden van leerstoornissen.

De signalering vindt plaats:

- bij de instroom van leerlingen in groep 1 (aanmeldingsformulier, na het entreegesprek, na 2-3 maanden),
- bij nieuwe leerlingen die van een andere school komen (entreegesprek),
- bij leerlingen in groep 2-8 wanneer daar aanleiding toe is (zie hieronder).

Wanneer er een duidelijk signaal is tijdens de verdere schoolloopbaan, wordt in de meeste gevallen direct overgegaan tot de module diagnostiek.

Bij het vermoeden van onderpresteren, leerstoornissen of ernstige gedragsproblematiek, wordt geadviseerd om de fase signalering over te slaan en direct over te gaan naar de fase van diagnostiek.

Signalering bij instroom groep 1 of bij instroom nieuwe leerlingen:

Bij het entreegesprek worden in ieder geval de volgende vragen meegenomen:

- Heeft u de indruk dat er bij uw kind sprake is van een ontwikkelingsvoorsprong?
- Heeft uw kind speciale interesses of hobby's?
- Zijn er bijzonderheden te melden ten aanzien van de ontwikkeling van uw kind?

Signalering verderop in de schoolloopbaan:

Nadat de eerste signalering heeft plaatsgevonden in groep 1, kan het zijn dat er aanleiding is om verderop in de schoolloopbaan opnieuw te kijken naar een leerling.

Bij een signaal van de volgende bronnen:

Leerkracht:

- observatie van kenmerken die duiden op een ontwikkelingsvoorsprong;
- bij problemen die mogelijk verband kunnen houden met een ontwikkelingsvoorsprong.

Ouders:

- signaal van ouders;

Didactische gegevens:

- leerlingen die overwegend scoren op niveau I. Nadrukkelijk willen wij ook meer uitdaging geven aan kinderen die uitblinken in één vakgebied, de kinderen met een zogenaamde partiële begaafdheid (driemaal een hoge I op één vakgebied).
- wisselende schoolprestaties; dit is een mogelijk signaal van onderpresteren.

We streven naar een open houding waarin we letten op de signalen die leerlingen afgeven. Daarnaast zal de coördinator leerlingenzorg in de maanden oktober, januari en juni tijdens de groepsbespreking en/of Citobespreking extra aandacht aan de signalering van deze leerlingen besteden.

3.3 Procedure

Wij volgen binnen onze school voor de signalering de procedure die gehanteerd wordt in het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid.

Onderdelen onderzoek:

- Algemene indruk leerkracht
- Algemene indruk ouders
- Signaleringslijst leerkracht
- Signaleringslijst ouders
- Huidige didactische gegevens
- Overige bronnen

Huidige didactische gegevens:

Groep 1-2

De leerkracht maakt een inschatting van het ontwikkelingsniveau van de leerling op de verschillende ontwikkelingsgebieden. De volgende aspecten worden hierin meegenomen.

- Gegevens peuterspeelzaal
- Gegevens aanmelding
- Gegevens entreegesprek
- Gegevens registratieformulier
- Citogegevens (indien beschikbaar)

Groep 3-8:

De leerkracht noteert de resultaten van de laatst afgenomen toetsen van het leerlingvolgsysteem (LVS).

- Cito Taalschaal
- Cito Spelling
- Cito Begrijpend lezen
- Cito Rekenen/Wiskunde

Voor de leerstofgebieden waar geen Cito toetsen voor worden afgenomen (wereldoriëntatie), geeft de leerkracht een inschatting van het niveau van de leerling op grond van prestaties van de leerling op de methodegebonden toetsen.

Hierbij wordt de volgende beoordeling gehanteerd:

- V ver onder het gemiddelde
- IV onder het gemiddelde
- III gemiddeld
- II boven het gemiddelde
- I ver boven het gemiddelde
- I+ zeer goed

3.4 Verantwoordelijkheid

De leerkracht:

- start de procedure,
- verzamelt de gegevens,
- verwerkt de gegevens.

In overleg met de coördinator leerlingenzorg worden de gegevens van het Digitaal Handelingsprotocol voor Hoogbegaafden geïnterpreteerd. Tot slot neemt de coördinator leerlingenzorg samen met de leerkracht een besluit over het vervolgtraject aan de hand van stap 3 uit het stappenoverzicht van de module Signalering. Deze stap is verplicht.

3.5 Verslaglegging

Het signaleringsverslag van de kinderen waarbij het proces stopt na de signalering, wordt uitgeprint, opgenomen in de klassenadministratie en opgeslagen in Eduscope. Voor de kinderen waarbij de procedure wordt voortgezet geldt dezelfde procedure. Na de jaarovergang worden deze verslagen in de dossierkast opgeborgen. De coördinator leerlingenzorg ontvangt een exemplaar van dit verslag.

3.6 Communicatie met ouders

Alle ouders ontvangen een brief met hierin uitleg over de (signalerings)procedure. In deze brief wordt o.a. de inlogcode voor ouders opgenomen voor het invullen van de signaleringslijst. De leerkracht voert alleen een gesprek met de ouders van de leerlingen waarbij over gegaan wordt tot de diagnostische fase.

4. Diagnostiek

4.1 Doelstelling

Doelstelling van de procedure van intern onderzoek is meer duidelijkheid te krijgen over de ontwikkelingsvoorsprong van de leerling en het verzamelen van gegevens die nodig zijn voor het opstellen van een handelingsplan.

4.2 Wanneer?

In principe doen we verder onderzoek bij alle leerlingen waarbij het DHH na de signaleringsprocedure aangeeft dat verder onderzoek wenselijk is en bij leerlingen waarvan de leerkracht ondanks een negatief advies van het DHH toch verder wil gaan. Binnen één maand na de signaleringsfase moet de diagnostiekfase zijn afgerond.

4.3 Procedure

Wij volgen binnen onze school voor de diagnostiek de procedure die gehanteerd wordt in het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid. Voordat deze procedure wordt gevolgd, vindt altijd eerst overleg met de ouders plaats. Ouders moeten toestemming geven voor het onderzoek.

Onderdelen onderzoek:

- Huidige didactische gegevens
- Oudervragenlijst
- Leerkrachtvragenlijst
- Doortoetsen
- Leerlingvragenlijst (vanaf groep 5)
- Overige bronnen

Doortoetsen met toetsen van het LVS:

Doortoetsen vindt plaats met de beschikbare toetsen van het LVS (liefst zo breed mogelijk doortoetsen), maar in ieder geval op de verplichte onderdelen spelling, begrijpend lezen en rekenen. Er wordt begonnen met de eerstvolgende toetsen volgens het toetsschema en er wordt doorgetoetst zolang de leerling op niveau I scoort. Bij de start van het doortoetsen wordt in alle gevallen doorgetoetst, dus ook wanneer op de laatst afgenomen LVS-toets geen I score is behaald (het vermoeden van onderpresteren).

Wanneer een leerling op niveau I heeft gescoord bij het doortoetsen, hoeft hij deze toets niet opnieuw te maken. In alle andere gevallen wordt dezelfde toets opnieuw gemaakt.

Groep 1-2:

Doortoetsen ontwikkelingsniveau

In groep 1-2 wordt van een aantal ontwikkelingsgebieden gevraagd of er sprake is van een voorsprong.

- 0-6 maanden: er is geen sprake van een voorsprong of de leerling scoort goed ten opzichte van leeftijdgenoten;
- 7-12 maanden: er is sprake van een redelijke voorsprong ten opzichte van leeftijdgenoten;
- meer dan 12 maanden: er is sprake van een duidelijke voorsprong, die ook merkbaar is bij het doortoetsen op de toetsen van het LVS.

In groep 1-2 wordt gebruik gemaakt van:

- Cito LVS
- Cito Rekenen voor kleuters
- Cito Taal voor kleuters

In groep 3-8 wordt gebruik gemaakt van:

- Cito Taalschaal
- Cito Rekenen/Wiskunde
- Cito Begrijpend lezen
- Cito Spelling

4.4 Verantwoordelijkheid

Nadat een gezamenlijk besluit met de coördinator leerlingenzorg is genomen, start de leerkracht de diagnostiek fase op. De leerkracht verzamelt de gegevens (doortoetsen) en verwerkt de gegevens. De coördinator leerlingenzorg interpreteert de gegevens.

4.5 Verslaglegging

Het eindverslag wordt uitgeprint en opgeslagen in Eduscope en in de klassenadministratie. De coördinator leerlingenzorg ontvangt ook een exemplaar van het eindverslag.

4.6 Communicatie met ouders

De leerkracht heeft samen met de coördinator leerlingenzorg een gesprek met de ouders naar aanleiding van de diagnostiek fase. In dit gesprek worden de conclusies besproken en de opzet van het handelingsplan. Ouders krijgen inzage in het verslag dat gebaseerd is op het Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafden en overige bronnen. Actiepunten en werkafspraken worden in dit verslag vermeld.

4.7 Extern onderzoek

In de volgende gevallen kan uitgebreider (bijvoorbeeld consultatie van het BCO) en/of extern onderzoek wenselijk zijn:

- Wanneer, ondanks de diagnostiekfase, handelingsverlegenheid voor de school blijft bestaan.
- Er is geen eenduidige conclusie mogelijk op grond van de gegevens uit het intern onderzoek;
- Er zijn tegenstrijdige gegevens;
- Bij het vermoeden van onderpresteren, leerstoornissen of ernstige gedragsproblematiek na een negatief advies van het DHH.

Als er op school sprake is van handelingsverlegenheid kan de coördinator leerlingenzorg de leerling aanmelden voor verder onderzoek bij het BCO. Indien het niet mogelijk is om het onderzoek via school te laten plaatsvinden, bijvoorbeeld als er sprake is van complexe problematiek, wordt ouders het advies gegeven om extern onderzoek te laten doen. De school zal in dat geval de uitkomsten van het externe onderzoek serieus nemen en haar handelen afstemmen op de uitkomsten van het onderzoek. Adviezen van externe deskundigen worden opgevolgd, voor zover ze niet in strijd zijn met het door de school gevoerde beleid.

5. Leerlingbegeleiding

In dit deel van het beleidsplan wordt aangegeven welke begeleidingsmogelijkheden er op onze school zijn voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.

5.1 Opstellen handelingsplan

Nadat het traject diagnostiek is doorlopen, wordt voor de leerlingen die tot de doelgroep behoren een handelingsplan opgesteld. Het handelingsplan wordt opgesteld door de coördinator leerlingenzorg en de leerkracht.

5.2 Vervroegde doorstroming

Criteria

Na de fase van diagnostiek wordt voor een aantal leerlingen eerst de adviesprocedure vervroegde doorstroming van het DHH doorlopen.

N.B. voor leerlingen bij wie de adviesprocedure vervroegde doorstroming wordt doorlopen, moet de volledige diagnostiekfase zijn afgerond, inclusief het doortoetsen.

Het kan zinvol zijn om de procedure te doorlopen in de volgende gevallen:

- Bij een positief advies van het DHH;

Of wanneer het kind voldoet aan een of meerdere van de hieronder genoemde criteria.

- De leerling behoort tot de doelgroep van dit protocol, dit komt naar voren uit de fase van diagnostiek of uit extern onderzoek;
- De leerling heeft een didactische voorsprong van meer dan 6 maanden op meerdere leerstofgebieden.

▪ Groep 1-2:

Er moet sprake zijn van een brede ontwikkelingsvoorsprong, dat wil zeggen dat er op alle zes de ontwikkelingsgebieden bij het doortoetsen sprake moet zijn van een voorsprong van minimaal 7-12 maanden (N.B. bij een voorsprong van meer dan 12 maanden wordt de procedure in alle gevallen doorlopen).

▪ Groep 3-8:

Er moet sprake zijn van een didactische voorsprong van minimaal 7-12 maanden op de onderdelen spelling, begrijpend lezen en rekenen.

(N.B. bij een voorsprong van meer dan 12 maanden wordt de procedure in alle gevallen doorlopen).

Sociaal-emotionele ontwikkeling

De school hanteert de volgende instrumenten om de sociaal-emotionele ontwikkeling in kaart te brengen:

Groep 1-2:

- InterActiewijzer Jonge Kind (Poppies)

Groep 3-8:

- InterActiewijzer
- Viseon (leerkrachtlijst + leerlinglijst)

Verder kan er extra geobserveerd worden en er kan eventueel extern advies aangevraagd worden.

Wanneer de leerkracht twijfels heeft over de sociaal-emotionele ontwikkeling van een leerling waarbij een vervroegde doorstroming overwogen wordt, wordt de leerkracht gevraagd om aan te geven welke problemen hij ervaart in het functioneren van de leerling.

Besluitvorming

De leerkracht doorloopt het adviestraject vervroegde doorstroming en bespreekt de uitkomst met de coördinator leerlingenzorg. Daarna vindt een gesprek plaats met de ouders, de huidige leerkracht, de coördinator leerlingenzorg en indien gewenst de directeur. In dit gesprek wordt de definitieve beslissing omtrent de vervroegde doorstroming genomen. De coördinator leerlingenzorg heeft de beslissende stem bij het advies van de school.

In principe is vervroegde doorstroming op ieder moment mogelijk. In overleg wordt bekeken welk moment het meest wenselijk is.

Vervolgtraject

Aan de hand van de punten die eventueel naar voren zijn gekomen naar aanleiding van het adviestraject vervroegde doorstroming, wordt bekeken welke aandachtspunten er zijn bij de voorbereiding op de vervroegde doorstroming.

Wanneer ouders ondanks een positief advies van de school een vervroegde doorstroming niet wenselijk vinden, dan wordt de leerling ingedeeld in de eerste of tweede leerlijn. Mocht er sprake zijn van een grote didactische voorsprong en de school acht een vervroegde doorstroming niet wenselijk, dan kan in overleg met de coördinator leerlingenzorg besloten worden tot een individueel traject voor de leerling.

In principe starten leerlingen die vervroegd zijn doorgestroomd na enkele weken weer met een aangepast programma. Bij twijfel kan in overleg met de coördinator leerlingenzorg bekeken worden of een leerling start in de eerste of de tweede leerlijn. Mocht de leerkracht denken dat een aangepast leerstofaanbod op dat moment nog niet wenselijk is, dan wordt contact opgenomen met de coördinator leerlingenzorg.

5.3 Compacting van de reguliere leerstof

Richtlijnen

Alle leerlingen die tot de doelgroep behoren, worden ingedeeld in de eerste of tweede leerlijn en daarmee ligt tegelijk vast wat ze meedoen van de reguliere leerstof uit de methoden.

Compacting vindt plaats aan de hand van de compactingrichtlijnen van het DHH.

In principe wordt op alle leergebieden gecompact, tenzij anders is afgesproken.

Verantwoordelijkheid

De leerkracht is verantwoordelijk voor het compacten van de leerstof. De coördinator leerlingenzorg ondersteunt de leerkracht.

5.4 Verrijkingsaanbod

In de tijd die vrijkomt door compacting wordt verrijkingstof aangeboden.

Er wordt in principe niet vooruit gewerkt met de leerstof, tenzij anders is afgesproken in het handelingsplan

Keuze verrijkingaanbod

Voor invulling van het structurele gedeelte van de weektaak op het gebied van de reguliere vakgebieden, kiezen we zoveel mogelijk voor vaste materialen voor leerlingen in de eerste en tweede leerlijn. Een overzicht van deze materialen is opgenomen in bijlage 5: materialenlijst

De leerkracht kan indien nodig bij het onderdeel *Suggesties voor verrijking* van het DHH zoeken naar aanvullende suggesties voor verrijking per groep, per vakgebied en per leerlijn.

Orthotheek

De materialen die kunnen worden ingezet voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong, zijn te vinden in de orthotheken.

Leerkrachten kunnen materiaal meenemen naar hun groep.

5.5 Begeleiding in groep 1-2

Compacting

We hanteren de uitgangspunten zoals die zijn opgenomen bij de beschrijvende richtlijnen voor compacting in groep 1-2 van het DHH.

De belangrijkste punten zijn:

- Er wordt met de opdrachten en werkjes aangesloten bij het niveau van de leerling.
- Er worden grotere leerstappen genomen, opdrachten met een gelijke inhoud en/of doelstelling worden zoveel mogelijk vermeden;
- Per project wordt bekeken welke opdrachten zinvol zijn voor kinderen uit de doelgroep;
- Bij de methoden die gebruikt worden ter ondersteuning van het onderwijs wordt bekeken welke onderdelen zinvol zijn om mee te laten doen (niet methodisch, maar bijv. Spectro, mozaïek, bouw materiaal).

Verrijkingsaanbod

Hierbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Vanaf het moment dat duidelijk is dat er sprake is van een ontwikkelingsvoorsprong, wordt gestart met het aanbieden van verrijkingsoopdrachten en verrijkingmateriaal;
- Er wordt verrijking aangeboden op zoveel mogelijk verschillende ontwikkelingsgebieden, dus zo breed mogelijk;
- Per project wordt gezocht naar verrijkingmogelijkheden bij de verschillende onderdelen die aan bod komen;
- Er wordt verrijking gezocht die aansluit bij de verschillende manieren van leren die passen bij kinderen in deze leeftijdsfase (spelend leren, handelingsgericht leren, methodisch leren);
- Er wordt aangesloten bij de diverse werkvormen die gehanteerd worden (werken met ontwikkelingsmateriaal, spelen in hoeken, methodisch materiaal);
- Ontwikkelingslijnen worden uitgebreid naar boven toe.
- Er wordt ingespeeld op de ontwikkeling op het gebied van lezen en rekenen.

Aan de hand van bovenstaande richtlijnen wordt door de leerkrachten van groep 1-2 een map samengesteld waarin de diverse verrijkingmogelijkheden in groep 1-2 worden beschreven.

Planning leerstof

In groep 1-2 maakt de leerkracht per thema een planning van de opdrachten en activiteiten die aan de orde zullen komen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de map waarin alle verrijkingmogelijkheden zijn vastgelegd.

5.6 Pedagogische begeleiding

Naast de didactische aanpassingen zijn er leerlingen die ook begeleiding nodig hebben, omdat ze problemen hebben in het functioneren. Via de vragenlijst die door ouders en leerkracht is ingevuld in de diagnostiekfase kan bekeken worden op welke gebieden zich eventueel problemen voordoen.

Vervolgens kan voor dat onderdeel gezocht worden naar suggesties voor de begeleiding bij het onderdeel Pedagogische Handelingssuggesties van het DHH.

5.7 Begeleiding onderpresteerders

Definitie

Onderpresteren is langdurig minder presteren dan op grond van iemands capaciteiten verwacht zou mogen worden.

Zie bijlage 4: Eigenschappen van onderpresteren

Signalering en diagnostiek

Bij leerlingen waarvan het vermoeden bestaat dat ze onderpresteren wordt eerst een volledig intern onderzoek gedaan, zodat er duidelijkheid is over de begaafdheid.

Bij leerlingen waarvan de leerkracht een sterk vermoeden heeft dat er sprake zou kunnen zijn van onderpresteren, wordt ervoor gekozen om de signaleringsprocedure over te slaan en direct door te gaan naar module 2 Diagnostiek, omdat de kans dan groter is dat de eventuele begaafdheid van de leerling ook naar voren komt. Mocht er daarna nog onvoldoende duidelijkheid zijn over de begaafdheid van de leerling, dan is extern onderzoek wenselijk.

Soms geeft het DHH aan bij de factor onderpresteren aan dat er een gevaar is voor onderpresteren of vertoont de leerling uitval op meerdere clusters van de vragenlijst. Wanneer dit het geval is en de leerling valt buiten het protocol, dan wordt aangeraden om extern onderzoek te laten doen. De manier waarop we hiermee omgaan is in overeenstemming met de zorgstructuur binnen onze school waarin het continuüm van zorg beschreven is. Wanneer dit niet het geval is en ouders willen toch een (intelligentie)onderzoek, zijn de kosten van dit onderzoek voor de ouders zelf (bijlage 3: continuüm van zorg).

Begeleiding

Bij leerlingen die onderpresteren is het belangrijk om ze ondanks hun huidige prestaties, in te delen in een leerlijn. Daarnaast is de pedagogische begeleiding van deze leerlingen essentieel om een gedragsverandering teweeg te brengen. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van de pedagogische handelingssuggesties voor het omgaan met onderpresteren uit het DHH. Mocht er na het toepassen van de handelingssuggesties na enige tijd nog geen verbetering optreden in de situatie van de leerling, dan is het wenselijk om een extern deskundige te raadplegen. Dit gebeurt volgens de fasen van het continuüm van zorg.

5.8 Randvoorwaarden begeleiding

Planning leerstof

Wij kiezen ervoor om leerlingen met een aangepast programma te laten werken met bijvoorbeeld een weektaak en blokeverzicht. Dit geeft overzicht voor de leerkracht en verhoogt de zelfstandigheid van de leerling. De weektaak/blokeverzicht wordt opgesteld door de leerkracht, hiervoor wordt voor alle leerkrachten dezelfde werkwijze gehanteerd. De leerkracht gebruikt de blokindeling (onderdeel van de compacting-richtlijnen) als ondersteuning bij het opstellen van de weektaak.

Begeleiding leerling

We streven ernaar minimaal 1 x per week een moment te creëren waarin de leerkracht het kind begeleidt. De begeleiding bestaat uit instructie (wat moet de leerling gaan doen, hoe moet hij/zij dit aanpakken), maar ook uit het geven van feedback.

Beoordeling verrijkingswerk

Uitgangspunt hierbij is dat het vooral bij verrijkingswerk erg belangrijk is om het leerproces van de leerling te bewaken. Verrijkingsmateriaal leent zich, gezien de aard van het materiaal, minder goed om het door de leerling zelf na te laten kijken. Wanneer het niet mogelijk is om al het werk van de leerling door de leerkracht na te laten kijken, gaan we ervan uit dat er minimaal 1x per week van ieder verrijkingsonderdeel een gedeelte door de leerkracht wordt nagekeken. Deze opdracht(en) worden ook beoordeeld door de leerkracht volgens een procesgerichte benadering (zie bijlage beoordelingscriteria) en wordt weergegeven in een woordbeoordeling (onvoldoende-voldoende-goed).

De leerkracht bespreekt de nagekeken opdrachten vervolgens ook na met de leerling.

Vermelding op rapport

Op het rapport wordt naast een beoordeling voor de reguliere leerstof ook een beoordeling gegeven voor het verrijkingsmateriaal waar de leerling aan gewerkt heeft. Deze beoordeling wordt op het rapport weergegeven bij het item werken op niveau. Er wordt per vakgebied aangegeven aan welk materiaal de leerling gewerkt heeft en per materiaal wordt een beoordeling gegeven, die is gebaseerd op de beoordeling van het werk dat door de leerkracht is nagekeken.

Registratie

Bij de overgang naar een volgende groep wordt bij de overdracht (jaarovergang Eduscope) aangegeven aan welke verrijkingsstof de leerling gewerkt heeft en hoe ver hij gekomen is met de verschillende materialen.

Coördinatie

De coördinatie en verantwoordelijkheid voor de zorg voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong ligt bij de coördinatoren leerlingenzorg. Zij zijn het aanspreekpunt voor leerkrachten en voor ouders wanneer zij, na overleg met de leerkracht, nog vragen hebben. We streven naar een gezamenlijke verantwoordelijkheid; gesprekken worden gevoerd in aanwezigheid van de betreffende leerkracht.

Verslaglegging

Handelingsplannen en evaluatiegegevens worden in de klas bewaard door de leerkracht. De coördinator leerlingenzorg ontvangt hiervan ook een exemplaar. De handelingsplannen en evaluatiegegevens worden ook opgeslagen in het digitale leerlingdossier. Aan het einde van ieder schooljaar worden deze handelingsplannen opgeborgen in het leerlingdossier.

6. Evaluatie

6.1 Team

Aan het einde van het schooljaar wordt er tijdens een gezamenlijke leerlingbespreking een inventarisatie gemaakt van leerlingen waarover bijzonderheden te melden zijn. Kinderen die op een eerste of tweede leerlijn gewerkt hebben, worden ook in dit overzicht opgenomen.

6.2 Ouders

Wanneer een handelingsplan is opgesteld, wordt dit ontertekend door de ouders/verzorgers. Na 6-8 weken vindt er een evaluatie plaats (mondeling dan wel schriftelijk) met de ouders en wordt er een nieuw handelingsplan opgesteld.

Wanneer een handelingsplan naar tevredenheid loopt en er geen grote aanpassingen meer nodig zijn, wordt de evaluatie gekoppeld aan de rapportgesprekken (2x per jaar).

Op langere termijn (na 4-6 maanden) kan er eventueel voor gekozen worden om de vragenlijsten uit de diagnostiekfase nog eens opnieuw in te vullen (hiervoor wordt gebruik gemaakt van de vragenlijsten die zijn opgenomen in module 4 (evaluatie lange termijn met ouders). Op deze manier kan bekeken worden of het handelingsplan ook geleid heeft tot een ander beeld bij ouders en leerkracht.

6.3 Leerling

Het is belangrijk om regelmatig even kort te evalueren met de leerling, zodat de leerkracht zicht houdt op het leerproces van de leerling.

De leerkracht kan zelf bepalen hoe hij dit wil vormgeven, hierbij kan gebruik worden gemaakt van de suggesties voor evaluatie op korte termijn met de leerling van het DHH.

Bijlagen Beleidsplan Hoogbegaafdheid

- Bijlage 1: Toelichting Papillon project
- Bijlage 2: Persoonskenmerken en leereigenschappen van Heller
- Bijlage 3: Continuüm van zorg Basisschool De Drie Vijvers
- Bijlage 4: Eigenschappen onderpresteerders

Bijlage 1:

Papillon

Doelstelling

Papillon verzorgt aanvullend onderwijsaanbod op het Elzendaal College Gennepe voor hoogbegaafde kinderen uit groep 7 en 8. Door dit project worden deze kinderen in de gelegenheid gesteld samen te werken met kinderen van cognitief gelijk niveau. Dit prikkelt de motivatie en stimuleert de leerontwikkeling.

Doelgroep

Kinderen uit groep 7 en 8 van het basisonderwijs uit de regio Gennepe (schoolbesturen Skomen, A73 en SKBO Bergen).

Aanmeldingscriteria

- Leerlingen van groep 7 en 8 van de basisschool met een ontwikkelingsvoorsprong.
- Leerling moet sociaal/emotioneel voldoende in staat zijn om op een aparte locatie, één dagdeel passend onderwijs te volgen.
- Leerling moet zelfstandig en planmatig kunnen werken, met andere woorden voldoende zelfsturing hebben.
- Leerling moet gemotiveerd zijn om aan project deel te nemen.

Aanbod

De modules bestaan uit 9 lessen waarin verschillende onderwerpen aangeboden worden.

Organisatie

- De kinderen gaan op vrijdagochtend naar het Elzendaal College Gennepe. De locatie kan per schooljaar wisselen.
- Er wordt een programma van 2 uur gepresenteerd. Binnen deze tijd worden twee activiteiten van 50 minuten georganiseerd en is er een korte pauze. De lessen zijn van 8.35 uur tot 10.25 uur. De kinderen krijgen in de pauze iets te drinken. Voor iets te eten moeten ze zelf zorgen.
- Het vervoer wordt door de ouders zelf geregeld.

Aanmelding

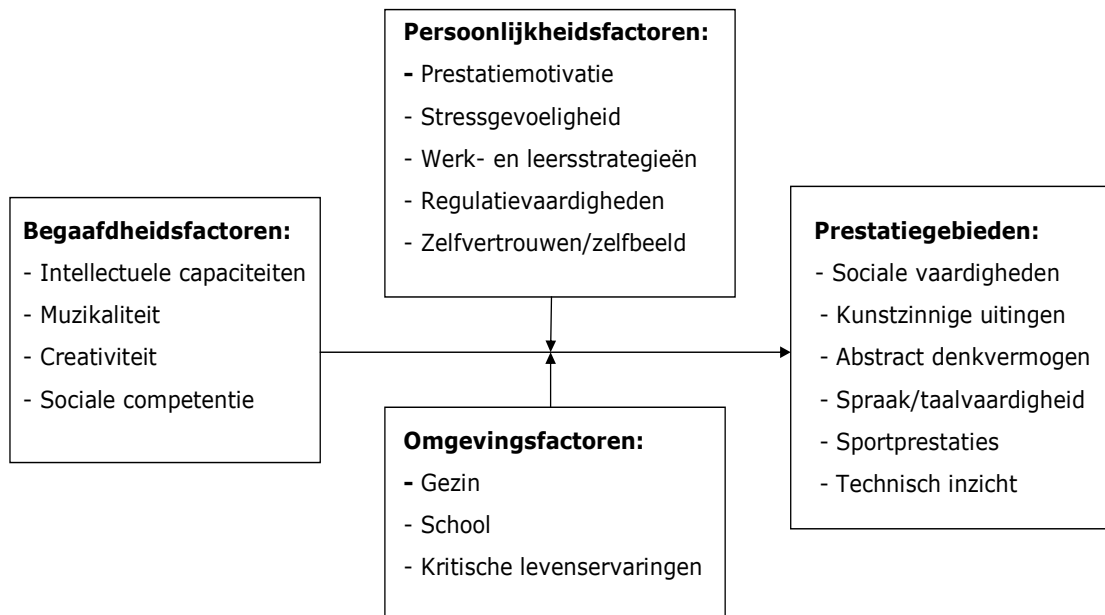
- De basisschool meldt de leerling aan met een aanmeldings-formulier via de coördinator leerlingenzorg.
- Gesprekken met ouders worden door de basisschool gevoerd onder verantwoordelijkheid van de coördinator leerlingenzorg.
- Toestemming van ouders is noodzakelijk.
- De verantwoordelijkheid voor de intake en de selectie berust bij de projectgroep.
- Er is plek voor 24 kinderen per periode.

Het aanmeldingsformulier wordt opgestuurd naar de coördinator projectgroep
Papillon:

Skomen en A73: Joke van de Plassche, Bs de Ratel, 2^e Dwarsweg 77, 6591 XP
Gennep, tel. 0485-540235, j.vandeplassche@deratel.nl

SKBO: Pierre Hendriks, Bs 't Kendelke, Kendelweg 1, 5853EL Siebengewald, tel.
0485-441564, p.hendriks@kendelke.nl

Model van Heller

Bijlage 3:
Continuüm van Zorg

Niveau	Zorg
0	Reguliere zorg verricht door groepsleraar basisonderwijs.
1	Na signalering van leer- en/of gedragsproblemen, extra zorg door groepsleraar eventueel in overleg met de coördinatoren leerlingenzorg. Dit wordt vastgelegd in een handelingsplan op groeps-of individueel niveau.
2	Speciale zorg evt. na intern pedagogisch/didactisch onderzoek, uitgevoerd door de groepsleraar en/of de interne coördinatoren. Er wordt een handelingsplan opgesteld en uitgevoerd eventueel met behulp van de coördinatoren leerlingenzorg. Indien nodig komt het kind in aanmerking voor remediërende hulp of kan middels het HGPD-model worden ingebracht in de leerlingbespreking.
3	Als de hulp van de coördinatoren leerlingenzorg, de leerlingbespreking en/of het handelingsplan onvoldoende effect hebben, wordt extern advies gevraagd, consultatie ingeschakeld of een (deel)onderzoek afgenomen door het BCO.
4	Speciale bovenschoolse zorg via Permanente Commissie Leerlingen-zorg (P.C.L.). Dit kan leiden tot plaatsing van de leerling op een school voor speciaal basisonderwijs of toewijzing van ambulante begeleiding.

Bijlage 4:

Eigenschappen van onderpresteren:

Positief:

- Begrijpt en onthoudt moeilijke informatie wanneer het wel geïnteresseerd is.
- Leest veel of verzamelt in zijn vrije tijd op andere manieren veel informatie.
- Presteert significant beter op mondelinge dan op schriftelijke overhoringen.
- Kent veel feiten en heeft een grote algemene ontwikkeling.
- Komt goed uit de verf bij individueel onderwijs op maat.
- Is creatief en heeft een levendige verbeelding.
- Ontwikkelt thuis op eigen initiatief allerlei activiteiten.
- Heeft een brede belangstelling en vindt het leuk om dingen te onderzoeken.
- Is gevoelig.

Negatief:

- Presteert op school redelijk tot slecht (soms alleen onder het eigen niveau).
- Heeft zijn huiswerk niet af of slecht gemaakt.
- Is vaak ontevreden over zijn eigen prestatie.
- Heeft een hekel aan automatiseren.
- Vermijdt nieuwe leeractiviteiten uit angst om te mislukken.
- Heeft minderwaardigheidsgevoelens, kan wantrouwend of onverschillig zijn.
- Doet niet graag mee aan groepsactiviteiten, heeft het gevoel dat niemand hem mag.
- Is minder populair bij leeftijdsgenootjes. Zoekt vrienden onder gelijkgestemden.
- Doelen worden door het kind te hoog gekozen zodat falen hieraan geweten kan worden.
- Is snel afgeleid en impulsief.
- Staat afwijzend of onverschillig tegenover de school.
- Wil niet geholpen worden, wil zelfstandig zijn.
- Neemt geen verantwoordelijkheid voor zijn eigen daden of wijt mislukken aan anderen.
- Verzet zich tegen autoriteit.

(Bron: Nelissen & Span, 1999; als signaleringslijst in bijlage 6, Van Gerven & Drent, 2000)

